

**UCHWAŁA NR XXVI/155/2016
RADY GMINY INOWŁÓDZ**

z dnia 27 października 2016 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Inowłódz na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579) oraz art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. z 2016 r. poz. 757) uchwała się, co następuje:

§ 1. W celu realizacji zadań na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przyjmuje się Program Wspierania Rodzin Gminy Inowłódz na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Inowłódz

mgr Waclaw Chachula

Załącznik do Uchwały Nr XXVI/155/2016

Rady Gminy Inowłódz

z dnia 27 października 2016 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE INOWŁÓDZ NA LATA 2016-2018

Rozdział 1.

WSTĘP

Program Wspierania Rodzin Gminy Inowłódz na lata 2016-2018 zwany dalej "Programem" opracowany został w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. z 2016 r. poz. 575).

W myśl w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy działania realizowane przez samorząd gminny to:

1. opracowanie i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - 1) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
 - 2) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - 3) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. finansowanie:
 - 1) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - 2) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające.
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rozdział 2.

DIAGNOZA

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowłodzu aktualnie znajduje się 140 rodzin, z czego 79 stanowią rodziny z dziećmi. W rodzinach tych wychowuje się 161 dzieci (stan na 31 grudnia 2015 roku).

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą GOPS

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	26	96

2	31	131
3	17	90
4	3	18
5	2	14
6	0	0

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla rodzin z dziećmi przez GOPS w Inowłodzu.

Tabela nr 2. Przesłanki uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej - rodziny z dziećmi

Problem rodziny	Liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach
razem	140	349
alkoholizm	12	34
bezdomność	1	1
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna	0	0
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	16	45
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	18	42
bezrobocie	51	166
długotrwała i ciężka choroba	45	108
niepełnosprawność	44	104
potrzeba ochrony macierzyństwa	11	52
sytuacja kryzysowa	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
ubóstwo	80	239
wielodzietność	39	206
zdarzenie losowe	2	6

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej.

Na terenie Gminy Inowłódz funkcjonuje Niepubliczne Przedszkole TPD, które posiada 25 miejsc. W 2015 roku do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na terenie Gminy Inowłódz uczęszczało 52 dzieci. Edukacja szkolna w Gminie Inowłódz realizowana jest w 3 szkołach podstawowych - łącznie w 2015 roku uczyło się w nich 206 dzieci oraz 81 uczniów w gimnazjum.

Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej z rodzi, których dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego określonego

ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość skorzystania z ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W 2015 roku z nieodpłatnych posiłków skorzystało 134 dzieci.

W sytuacjach, w których rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Aktualną sytuację w tej kwestii przedstawia tabela poniżej.

	2014	2015	2016 (I kwartał)
Liczba dzieci z terenu Gminy pozostająca w pieczy zastępczej - rodziny zastępcze	4	9	9

W latach 2013-2015 realizowany był na terenie gminy Program asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Zatrudniony w ramach programu asystent rodzin objął w poszczególnych latach następującą liczbę rodzin.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	9	9	8
Liczba osób w rodzinach	39	36	30

Na terenie Gminy Inowłódz w systemie wsparcia w ramach Karty Dużej Rodziny zarejestrowanych jest 56 rodzin wielodzietnych, wydano 293 karty, w tym 110 dla rodziców i 183 dla dzieci.

Rodziny na terenie Gminy Inowłódz dodatkowo korzystały z następujących form wsparcia:

1. Gminnego Programu Karta Dużej Rodziny, z którego skorzystało w 2015 roku 77 dzieci z rodzin wielodzietnych. Program realizowany jest przez 4 placówki oświatowe na terenie Gminy Inowłódz. Z poszczególnych ulg skorzystało:

- 1) z ulgi w wysokości 50 5 kosztów posiłków w stołówkach szkolnych na terenie Gminy Inowłódz - 17 dzieci;
- 2) z ulgi w wysokości 50 % w opłatach za płatne zajęcia organizowane przez szkoły na terenie Gminy Inowłódz, w szczególności obejmujących wyjazdy do kina, teatru, na zieloną szkołę - 77 dzieci.

2. W 2015 roku na terenie Gminy Inowłódz realizowany był lokalny program osłonowy - łagodzenie skutków podwyżki cen za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2015 roku w gminie Inowłódz. Program skierowany był do rodzin wielodzietnych, skorzystało z tej formy wsparcia 28 rodzin.

Rozdział 3. ZASOBY

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowłodzu;
2. Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowa w Spale;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowłodzu;
4. Urząd Gminy Inowłódz;
5. Niepubliczne Przedszkole TPD w Inowłodzu;
6. Publiczna Szkoła Podstawowa w Inowłodzu;
7. Publiczna Szkoła Podstawowa w Brzustowie;
8. Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Królowej Woli;
9. Publiczne Gimnazjum w Inowłodzu;
10. Organizacje pozarządowe.

Instytucje i organizacje spoza terenu Gminy Inowłódz.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim;

2. Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Mazowieckim;
3. Rejonowy Sąd w Tomaszowie Mazowieckim.

Rozdział 4. CELE PROGRAMU

Cel główny: Wsparcie rodzin z trenu Gminy, w szczególności dla przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
2. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach;
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
4. Budowanie w lokalnej społeczności pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

Rozdział 5. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

Cel szczegółowy: Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością:

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacji	Koszt realizacji (na podstawie budżetu na rok 2016)	Planowany termin realizacji
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	GOPS	Informowanie rodziców o możliwości korzystania z pomocy, wypłata zasiłków celowych		2016-2018
Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloprotblemowych do przedszkola	GOPS, UG, Niepubliczne Przedszkole TPD	Wsparcie materialne w formie zasiłków dla rodziców posyłających dzieci do przedszkola. W szczególnie trudnych przypadkach częściowe lub całkowite zwolnienie z odpłatności za przedszkole.		2016-2018
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu, także w okresach wolnych od nauki	GOPS	Pomoc w formie opłacenia posiłków w ramach programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania", w wyjątkowych sytuacjach także w formie zasiłków na żywność	40 000 zł	2016-2018
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki	GOPS	Wypłata zasiłków celowych		W zależności od potrzeb
Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	UG szkoły	Wypłata stypendiów szkolnych Wypłata zasiłków szkolnych	3 570,00 zł (UG)	W zależności od potrzeb W zależności od potrzeb
Współorganizowanie wycieczek dla dzieci i młodzieży z ubogich	UG GOPS GKRPA	Dofinansowanie organizatorów wycieczek przez Urząd Gminy	2 950,00 zł (GOPS)	W okresie wakacji, ferii zimowych,

rodzin, w formie stacjonarnej, także w formie kolonii letnich, obozów zimowych	GOK Placówka Wsparcia Dziennego organizacje pozarządowe	i GKRPA, dofinansowanie w formie zasiłków celowych przez GOPS, organizowanie przez świetlice środowiskowe i Placówkę Wsparcia Dziennego stacjonarnej oferty w okresie wypoczynku dzieci	8 000,00 zł (GKRPA)	w czasie przerw świątecznych na czas trwania programu
Wsparcie materialne rodzin z terenu Gminy (na wielu płaszczyznach, pomoc materialna, wzmacnianie kompetencji członków rodzin w każdym przedziale wiekowym)	UG GOPS GKRPA	Tworzenie i współorganizowanie programów osłonowych, projektów oraz działań mających na celu wsparcie materialne rodzin		2016-2018

Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach:

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacji	Koszt realizacji (na podstawie budżetu na rok 2016)	Planowany termin realizacji
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym	GOPS szkoły sąd rodzinny GKRPA	Regularne odwiedzanie i monitorowanie zagrożonych środowisk przez pracowników socjalnych, kontakt z pedagogiem szkolnym, kuratorem		Minimum raz w miesiącu na czas trwania programu
Zapewnienie dostępu do poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków	GOPS GKRPA szkoły UG	Kierowanie na leczenie w ramach działalności GKRPA, kierowanie na konsultacje pedagogiczno-psychologiczne dzieci i młodzieży przez pedagogów, organizowanie spotkań, szkoleń tematycznych dla rodziców w szkołach, udostępnianie dla ogółu mieszkańców informacji o instytucjach	4 900,00 zł (GKRPA)	2016-2018

psychoaktywnych		niosących pomoc w tym zakresie.		
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci.	GOPS GKRPA szkoły GOK Policja organizacje pozarządowe	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień i przemocy, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, grupowych zajęć profilaktyczno-wychowawczych i socjoterapeutycznych, udział instytucji z tereny Gminy w kampaniach, programach i projektach tematycznych wspierających rodzinę, organizowanie i dofinansowywanie spotkań informacyjnych i szkoleń w szkołach, finansowanie i organizowanie akcji informacyjnych (m.in. poprzez zakup i kolportaż ulotek, plakatów, materiałów edukacyjno-informacyjnych) z wykorzystaniem stron internetowych, tablic ogłoszeń, informatorów o zasięgu gminnym	3 600,00 zł (GOPS) 15 900,00 zł (GKRPA)	2016-2018
Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	GOPS	Zatrudnienie asystenta rodziny, finansowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	14 908,00 zł (GOPS)	2016-2018
Organizowanie dla rodzin wsparcia ze strony rodziny wspierającej	GOPS	Propagowanie idei rodziny wspierającej, obejmowanie rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi tą formą wsparcia		2016-2018
Organizowanie dla rodzin dodatkowego wsparcia w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach	UG GOPS GKRPA	Tworzenie i współorganizowanie programów osłonowych, projektów oraz działań mających na celu wsparcie rodzin w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienia i wyzwalamia zasobów tkwiących w rodzinach	5 000,00 zł (GKRPA)	2016-2018
Organizowanie dla rodzin wsparcia w formie pieczy zastępczej	GOPS	Partycypowanie w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej	14 000,00 zł	2016-2018

Cel szczegółowy: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacji	Koszt realizacji (na podstawie budżetu na rok 2016)	Planowany termin realizacji
Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych	GOPS szkoły	Systematyczne spotkania oraz współpraca z pedagogiem szkolnym, wychowawcami		Raz w miesiącu lub częściej w zależności od potrzeb w czasie trwania programu
Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień, organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	GOPS UG szkoły GOK organizacje pozarządowe	Dofinansowanie i rozwój placówek pozaszkolnych - świetlic, uatrakcyjnianie ich działalności, dofinansowywanie kółek zainteresowań w ramach zajęć szkolnych i pozalekcyjnych, wsparcie materialne w postaci zasiłków dla rodzin, finansowanie stypendiów i programów wspierających	45000,00 zł GKRPA 18 391,00 zł GOPS	2016-2018
Promowanie aktywności młodego pokolenia poprzez wspieranie idei wolontariatu oraz inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego	GOPS GKRPA szkoły GOK Policja organizacje pozarządowe	Organizowanie spotkań i akcji promocyjnych idei wolontariatu i lokalnych liderów młodzieżowych, wykorzystywanie w praktycznej działalności instytucji wsparcia wolontariatu		2016-2018

Cel szczegółowy: Budowanie w lokalnej społeczności pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacjy	Koszt realizacji (na podstawie budżetu na rok 2016)	Planowany termin realizacji
Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodzin w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	GOPS GKRPA PCPR PUP szkoły Policja organizacje pozarządowe	Organizowanie różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży i ich rodzin, udział w kampaniach i projektach promujących na rzecz umacniania wartości rodziny, środowiskowe spotkania rodzin w celu umacniania		2016-2018

		więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniow ych		
--	--	---	--	--

Rozdział 6. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Monitorowanie programu będzie procesem systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat realizowanych celów programu w aspekcie finansowym i rzeczowym. W oparciu o uzyskiwanie bieżących informacji w ramach monitorowania możliwe będzie szybkie identyfikowanie ewentualnych nieprawidłowości, a dzięki temu podejmowanie działań zaradczych. Dane uzyskane z monitoringu będą dotyczyć m. in. ilościowego pomiaru poszczególnych celów programu, określać będą efektywność programu, czy i w jaki sposób zasoby, zwłaszcza finansowe zostały przetworzone na rezultaty, jak skuteczny jest program, do jakiego stopnia program przyczynił się do osiągnięcia zaplanowanych w programie celów szczegółowych i ogólnych. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy. Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, GKRPA, Policję, szkoły, PCPR.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej;
2. Liczba dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli;
3. Liczba dzieci korzystających z rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania";
4. Liczba dzieci korzystających z rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”;
5. Liczba rodzin korzystających z innych systemów wsparcia dla rodzin: Karta Dużej Rodziny, lokalne programy wspierające rodziny i osłonowe;
6. Liczba udzielonych stypendiów o charakterze socjalnym,;
7. Liczba udzielonych zasiłków szkolnych;
8. Liczba dzieci biorących udział w koloniach dofinansowywanych przez Kuratorium Oświaty, GOPS, GKRA;
9. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną;
10. Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa;
11. Liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny, rodziny wspierającej;
12. Liczba grup lub form wsparcia działających na terenie Gminy;
13. Liczba osób, które uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie.

Rozdział 7. SPODZIEWANE REZULTATY

1. Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców do podejmowania pozytywnych zmian.
3. Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin.
4. Zapobieżenie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Zwiększenie wykorzystania własnych zasobów przez rodziny.
6. Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące program.
7. Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców.
8. Zwiększenie ilości programów, projektów realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.

9. Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.

Rozdział 8.

SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

W terminie do 31 marca każdego roku Wójt przedstawia Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział 9.

FINANSOWANIE I KOORDYNACJA

Zakłada się, że Program finansowany będzie ze środków:

1. budżetu Gminy;
2. budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej;
3. innych funduszy, programów i źródeł.

Środki finansowe na realizację programu planowane będą przez poszczególnych realizatorów programu, aby w sposób jak najskuteczniejszy zostało wykonane założone zadanie.

Program będzie koordynowany przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowłodzu.